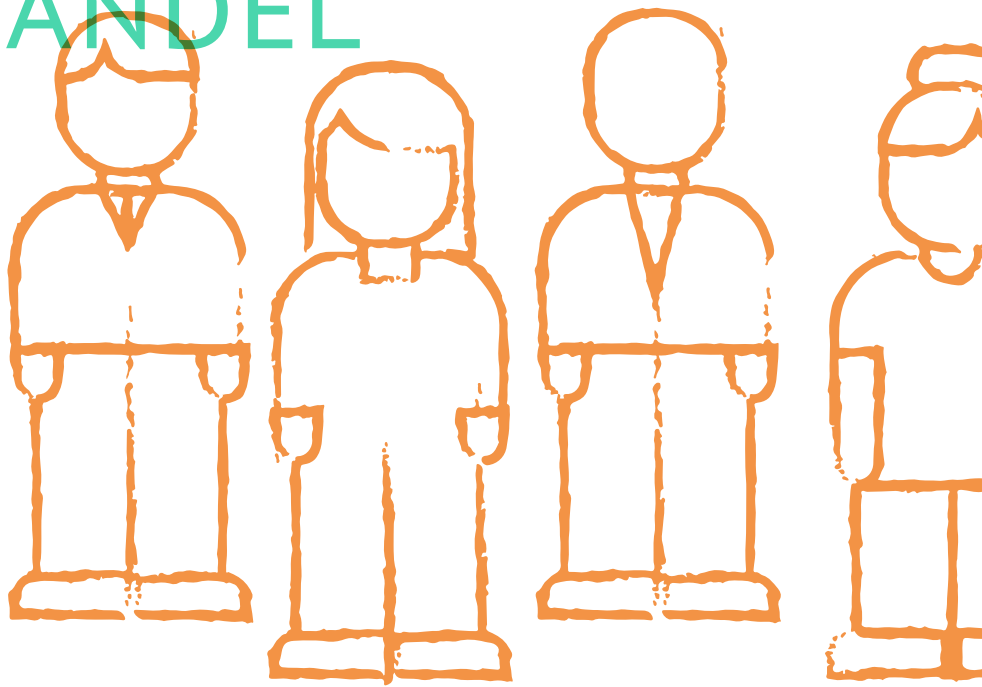
JAARVERSLAG AANPAK MENSENHANDEL DRENTHE 2022

Zorg- en Veiligheidshuis
Drenthe

Inleiding

Mensenhandel komt op uiteenlopende manieren en in veel verschillende sectoren voor. Het gaat niet alleen over seksuele uitbuiting en gedwongen prostitutie, maar ook over arbeidsuitbuiting, criminele uitbuiting of gedwongen orgaanverwijdering. Onder regie van het Bestuurlijk Veiligheidsoverleg Drenthe (BVD) hebben de Drentse gemeenten in 2013 besloten om gezamenlijk in te zetten op de aanpak van mensenhandel en het coördineren van de zorg aan slachtoffers van mensenhandel. Om hier invulling aan te geven zijn in Drenthe een ketenregisseur (24 uur p/w) en een zorgcoördinator (16 uur p/w) actief. De ketenregisseur is in dienst bij Zorg- en Veiligheidshuis Drenthe, de zorgcoördinator bij GGD Drenthe.

INTERBESTUURLIJK PROGRAMMA

Rijk, gemeenten (VNG), provincies en waterschappen hebben in het Interbestuurlijk Programma (IBP) van februari 2018 afgesproken samen een aantal grote maatschappelijke opgaven aan te pakken. Zorg voor de slachtoffers van mensenhandel is een van de twaalf thema's. Als doelstellingen zijn in het IBP opgenomen dat: 1. alle gemeenten duidelijk beleid ontwikkelen om mensenhandel tegen te gaan; 2. gemeenten voorzien in passende regionale opvang, ondersteuning en nazorg aan slachtoffers; 3. elke regio beschikt over een zorgcoördinator, waardoor een landelijk dekkend netwerk van zorgcoördinatie ontstaat. Voor deze doelstellingen is afgesproken dat zij uiterlijk in het jaar 2022 gerealiseerd dienen te zijn.

PROGRAMMA SAMEN TEGEN MENSENHANDEL

In november 2018 is vanuit vier ministeries het programma *Samen tegen mensenhandel* verschenen. Het programma beslaat een breed scala aan trajecten, projecten en initiatieven. Hierin wordt de bestaande aanpak van mensenhandel doorontwikkeld en uitgebouwd met nieuwe initiatieven. Ook de gemeentelijke inzet krijgt een impuls, omdat lokaal maatwerk als cruciaal wordt gezien voor een effectieve aanpak. Gemeenten zijn onmisbaar als het gaat om het signaleren van mensenhandel en kunnen seksuele uitbuiting voorkomen door goede regulering van de prostitutiebranche (zowel in de vergunde als niet vergunde sector). Gemeenten kunnen, aanvullend op het strafrecht, bestuurlijke instrumenten toepassen en barrières opwerpen om mensenhandel te voorkomen en aan te pakken. Op grond van de WMO en de Jeugdwet zijn gemeenten verantwoordelijk voor de opvang en ondersteuning van slachtoffers.

BESTUURLIJKE OPDRACHT

Naar aanleiding van bovenstaande heeft het BVD in oktober 2020 aan de werkgroep mensenhandel Drenthe de opdracht gegeven om een beleidsvoorstel voor alle Drentse gemeenten te schrijven om mensenhandel tegen te gaan. Prostitutiebeleid is onderdeel van dit beleidsvoorstel. Dit voorstel is bedoeld ter facilitering van gemeenten. Het is uiteindelijk aan de gemeenten zelf om het voorstel vast te stellen en te implementeren.

BELEIDSVOORSTEL

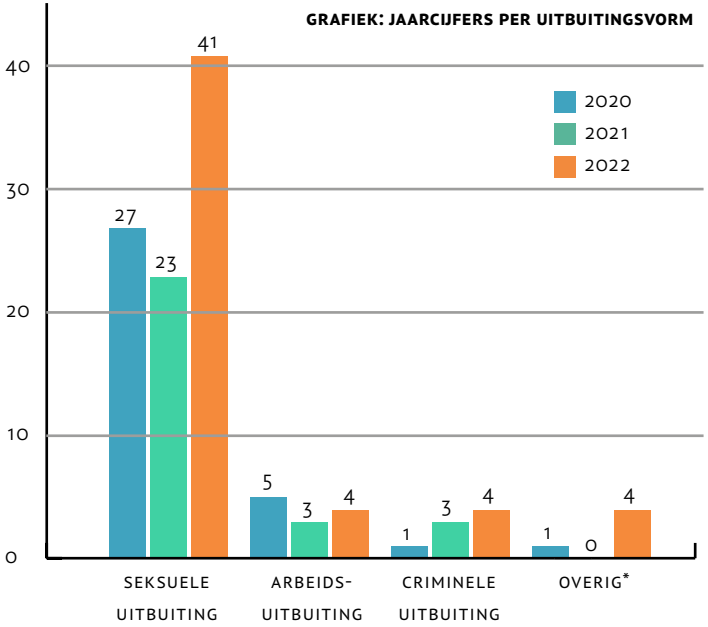
In december 2022 is het beleidsvoorstel 'Mensenhandel? Niet in Drenthe!' gepresenteerd aan het BVD. Bij de totstandkoming van dit voorstel is besloten het voorstel op te splitsen in een algemeen deel over mensenhandel en een specifiek deel over prostitutie. Het algemene deel is gepresenteerd en akkoord bevonden. De werkgroep mensenhandel Drenthe is helaas uiteengevallen door een aantal personele wijzigingen. Het beleidsvoorstel prostitutie heeft nieuwe ambtelijke ondersteuning nodig om afgerond te kunnen worden. Een oproep hiertoe is zowel ambtelijk als bestuurlijk gedaan. Helaas heeft dat nog niet geleid tot nieuwe capaciteit. Het is aan de gemeenten zelf om dit op te pakken. De burgemeester van de gemeente De Wolden, Inge Nieuwenhuizen, heeft de rol van bestuurlijk trekker op zich genomen, waardoor het thema mensenhandel ook op bestuurlijk niveau de juiste aandacht krijgt. In opdracht van het Algemeen Bestuur van zowel GGD Drenthe als Veiligheidsregio Drenthe is medio 2022 een onderzoek gestart, om te komen tot een nieuwe governance-structuur voor alle zorg- en veiligheidsthema's. Het thema mensenhandel is hier onderdeel van. Doel is goede integrale aansturing, besluitvorming en monitoring op de gewenste resultaten.

Cijfers

Bij het interpreteren van de cijfers is het van belang om te weten dat bij de ketenregisseur en de zorgcoördinator signalen van (mogelijke) uitbuiting worden gemeld, die zich in verschillende stadia bevinden. Het kan bijvoorbeeld gaan over een situatie waarbij de melder een niet pluis gevoel heeft of om een concreter signaal, waarbij een sterk vermoeden van uitbuiting aanwezig is. Het kan ook zijn dat er een concrete melding binnenkomt waar direct op wordt ingegrepen en direct hulp of opvang nodig is. Soms zijn de slachtoffers al in beeld, soms is er (nog) geen zicht op slachtoffers. Iedere melding wordt zorgvuldig beoordeeld en vraagt om een specifieke aanpak op maat. Bij het onderzoeken van de signalen en met informatie van ketenpartners blijkt vaak dat er veel problematiek speelt, maar dat het label 'mensenhandel' er niet aan gegeven kan worden. Of dat er geen indicaties zijn voor verder strafrechtelijk onderzoek. Het zorgsignaal wordt dan doorgeleid naar de juiste instantie, zoals een welzijnsorganisatie.

Een vergelijking met landelijke cijfers valt nog niet te maken. De jaarcijfers van de Nationaal Rapporteur worden vermoedelijk in oktober 2023 gepubliceerd.

GRAFIEK: JAARCIJFERS PER UITBUITINGSVORM

Van de signalen in 2022 betrof het 38 keer seksuele uitbuiting, 4 keer overige, 4 keer criminele uitbuiting, 4 keer arbeidsuitbuiting en 3 keer signalen die niet direct in een categorie te plaatsen zijn. Dit is een toename van 83% ten opzichte van 2021 (29 signalen). In tien van de twaalf Drentse gemeenten komen signalen van uitbuiting voor. Er zijn in 2022 aanzienlijk meer trainingen gegeven, waardoor er waarschijnlijk meer signalen zijn binnen gekomen. Dit kan niet terug herleid worden naar een specifieke doelgroep.

* Bijvoorbeeld signalen over afpersing, waarbij professionals geadviseerd werd hoe te handelen.

UITBUITINGSVORMEN PER GEMEENTE

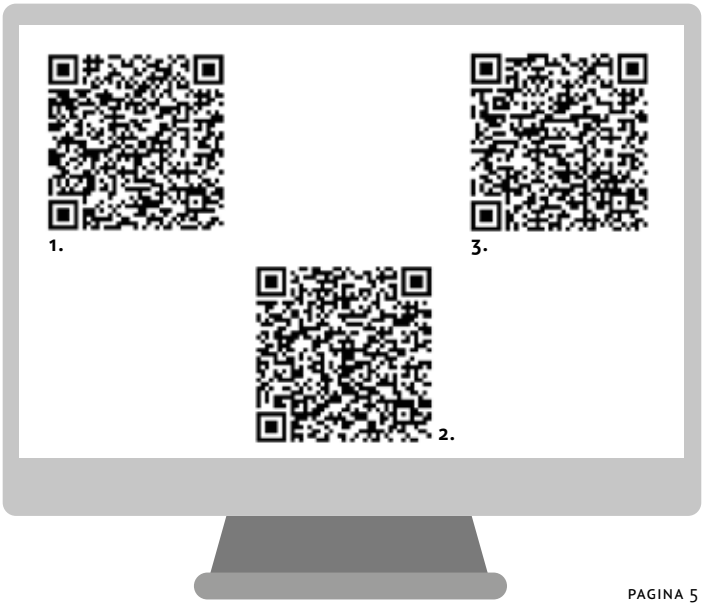
SOORT	GEMEENTE	AANTAL
CRIMINELE UITBUITING	ASSEN	3
	MEPPEL	2
	EMMEN	1
	TYNAARLO	1
ARBEIDSUITBUITING	HOOGEVEEN	2
	MIDDEN-DRENTHE	1
	BORGER-ODOORN	1
SEKSUELE UITBUITING	HOOGEVEEN	6
	TYNAARLO	1
	ASSEN	9
	MIDDEN-DRENTHE	2
	EMMEN	10
	MEPPEL	3
	AA EN HUNZE	3
	WESTERVELD	3
	NOORDENVELD	2
	BORGER-ODOORN	1
	ONBEKEND	1
OVERIG	ASSEN	3
	ONBEKEND	1
TOTAAL:		**53**

In bovenstaande tabel staan de diverse vormen van uitbuiting per gemeente gespecifieerd.

Casuïstiek

De vraag of mensenhandel ook in Drenthe speelt, wordt nog vaak gesteld. Onderstaande nieuwsberichten laten zien dat dit helaas wel degelijk het geval is.

1. Dertig maanden cel geëist tegen loverboy Emmen voor seksuele uitbuiting
2. Loverboy uit Assen moet drie jaar zitten voor oplichting en seksuele uitbuiting
3. Ruim drie jaar cel geëist voor seksuele uitbuiting en oplichting oudere mannen

Doelstellingen en resultaten

1. TRAININGEN

DOELSTELLING: Het structureel aanbieden van minimaal zes trainingen per jaar voor gemeenten. zowel in een digitale als een fysieke vorm.

RESULTAAT: In 2022 zijn er 13 trainingen gegeven. Zes van deze trainingen zijn gegeven aan gemeenteambtenaren. Daarnaast zijn er trainingen en presentaties gegeven aan medewerkers van een RENN4 school, politie, Deloitte, Veilig Thuis Drenthe en het RIEC.

2. BELEIDSVOORSTEL BESTRIJDING MENSENHANDEL

DOELSTELLING: Afronden beleidsvoorstel bestrijding mensenhandel en indien akkoord, deze aanbieden aan de 12 colleges.

RESULTAAT: In december 2022 is het beleidsvoorstel 'Mensenhandel? Niet in Drenthe!' akkoord bevonden door de 12 Drentse burgemeesters.

3. VOORSTEL PROSTITUTIEBELEID

DOELSTELLING: Afronden voorstel prostitutiebeleid en, indien akkoord, deze aanbieden aan de 12 colleges.

RESULTAAT: Ondanks het akkoord vanuit de 12 Drentse burgemeesters om door te gaan met de ontwikkeling van een prostitutie beleidsvoorstel, is hiervoor slechts door een klein aantal gemeenten, ambtelijke ondersteuning geleverd. Het beleidsvoorstel is dan ook niet afgerond en ingediend. Het is nu aan de gemeenten zelf om dit op te pakken.

4. TRAININGSAANBOD ONDERMIJNING

DOELSTELLING: Samen met riec, gemeenten en provincie een trainingsaanbod op het thema ondermijning bieden voor professionals binnen het middelbaar onderwijs. doel van dit aanbod is professionals te trainen in het herkennen van signalen van o.a. mensenhandel en hen een handelingskader te bieden.

RESULTAAT: In een tweetal sessies is gekeken of, en zo ja hoe, er een gezamenlijk trainingsaanbod richting (middelbare) scholen gedaan kon worden door RIEC, gemeenten en Provincie Drenthe. Hierbij sloot ook Stichting HALT aan. Op inhoud en financieringsstromen bleek deze samenwerking niet haalbaar. Wel is er bewustwording van elkaars expertise ontstaan en zal er actief naar elkaar verwezen worden.

5: WEERBAARHEID MIDDELBARE SCHOLIEREN

DOELSTELLING: Verkennen van de mogelijkheid om middelbare scholieren weerbaar te maken tegen mensenhandel.

RESULTAAT: Bij twee scholen zijn trainingen gegeven aan professionals. Dit werd zeer positief ontvangen. Er is geprobeerd trainingen aan te bieden aan scholieren binnen middelbare scholen. Het bleek zeer lastig hiervoor ruimte te vinden in het curriculum van scholen. Daarnaast was de landelijke VR-training (virtual reality) voor middelbare scholieren nog in ontwikkeling en daardoor niet inzetbaar.

Overige activiteiten

• Er is geïnvesteerd in het onderhouden en uitbreiden van het netwerk, waaronder met Team Mensenhandel van de Politie, AZC's, aandachtsfunctionarissen mensenhandel van Veilig Thuis Drenthe (VTD), zorgcoördinatoren en ketenregisseurs in andere regio's .

• In samenwerking met Comensha is een informatiesheet opgesteld in zeven talen over de verschillende vormen van uitbuiting en de hulproute die landelijk verspreid kan worden.

• Er is een kwaliteitsslag gemaakt in de samenwerking met VTD. Er is een stroomschema gemaakt zodat VTD-medewerkers weten wat de route is ten aanzien van mensenhandel.

• In samenwerking met het RIEC, OM, Politie en de ketenregisseur mensenhandel Groningen is een monitor samengesteld om meer (in)zicht te krijgen in het thema mensenhandel in Noord-Nederland. De presentatie van de eerste monitor (2022) zal plaatsvinden in het RBPO van 23 maart 2023.

• Er is geadviseerd in een aantal zorgoverleggen waar mogelijk sprake was van mensenhandel. Advies bestond uit professionals bewust maken van signalen mensenhandel en/of handelingsperspectief geven bij signalen van mensenhandel.

• In samenwerking met de afdeling communicatie van GGD Drenthe is een rondetafelgesprek gepost op YouTube. Het gesprek werd voorgezeten door de ketenregisseur en tafelgasten waren werknemers van de Nederlandse Arbeidsinspectie, Gemeente en Politie. Doel was op een laagdrempelige manier informatie te verschaffen aan mensen die in contact stonden met Oekraïense vluchtelingen. Het filmpje is gedeeld met alle locatiemanagers van Oekraïense vluchteling en terug te zien via deze link:

WWW.ZVHD.NL

